

**КОМПЕТЕНТНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ
ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ШКІЛ УКРАЇНИ
(НА ПРИКЛАДІ КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ ШКІЛ АРК)**

УДК 681.518

Сание Сейдаметова, кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри інформаційно-комп'ютерних технологій
РВНЗ "Кримський інженерно-педагогічний університет"

**КОМПЕТЕНТНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ
ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ШКІЛ УКРАЇНИ
(НА ПРИКЛАДІ КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ ШКІЛ АРК)**

У роботі розглянуті компетентний підхід до підготовки вчителів інформатики для національних шкіл України (на прикладі кримськотатарських шкіл АРК).

Ключові слова: компетентність, підготовка вчителів, національні школи.

Рис. 1. Табл. 1. Літ. 8.

Актуальність дослідження. Кінець ХХ – початок ХХІ ст. ознаменовані вступом України в Болонський процес і є одним з основних факторів глобалізації національної системи освіти й можна говорити, про те що університети, які підписали лісабонську конвенцію про освіту стають транснаціональними.

Процес транснаціоналізації європейських університетів почався в середині 1970 р., коли Радою Міністрів ЄС була прийнята Резолюція про першу програму співробітництва в сфері освіти. Аналіз розвитку світової економіки свідчить, що процес об'єднання європейських університетів пов'язаний з розвитком інновацій і ІТ – технологій і тому перед національною системою освіти встає проблема її гармонізації й підготовки компетентного, конкурентоспроможного фахівця.

Метою даної статті є дослідження компетентного підходу до підготовки вчителів інформатики для національних шкіл України (на прикладі кримськотатарських шкіл АРК).

Проблемі дослідження компетентного підходу в освіті присвячені роботи багатьох відомих учених-педагогів, серед них можна виділити роботи: А. Вербицького, Н. Боритка, М. Жалдака, І. Зимньої, Н. Морзе, С. Ракова, Е. Смирнової-Трибульської, Ю. Татура, В. Шадрикова й ін.

Перед ВНЗ України повстає першочергове завдання підготувати фахівця з вищою освітою, використовуючи компетентний підхід. Фахівці, що досліджують дану проблему дають різні визначення даної дефініції. Так, на думку І. Зимньої компетентний фахівець – це людина, яка пройшла навчання у певній освітній системі й придбала досвід, як сукупність сформованих інтелектуальних, особистісних, поведінкових якостей, знань і вмінь, які дозволяють їй адекватно діяти на основі цих знань у будь-якій ситуації [1]. Ю. Татура, продовжуючи думку І. Зимньої, дає наступне визначення компетентності: компетентність – це інтегральна властивість особистості, що характеризує його

прагнення й здатність реалізувати свій потенціал (знання, уміння, навички, досвід і особисті якості та ін.) для успішної діяльності в певній області [2].

Педагогічна професія вимагає особливого компетентного підходу при підготовці фахівця-педагога. Говорячи про професійно-педагогічну компетентність педагога Н. Боритко відзначає, що компетентність – це в першу чергу задана вимога до освітньої підготовки того, кого навчають, характеристика його професійної ролі, а компетентність – це міра відповідності вищевикладеній вимозі, ступінь освоєння компетентності, особистісна характеристика людини [3]. Тобто, для сучасного педагога важливо вміти розв'язувати проблеми, а не завдання, з готовими відповідями [2].

Поняття компетентності насамперед пов'язане із професійною освітою, однак, сьогодні це поняття стало вживатися й у контексті загальної освіти, складовими якого є "уміння" і/або "потенціал". Така диференціація компетентності з'явилася й у документах ЄС після прийняття Лісабонської стратегії були виділені наступні ключові компетентності:

- розуміння й знання вітчизняної мови;
- розуміння й знання іноземної мови;
- використання інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ);
- знання й уміння в області математики, точних наук і технологій;
- підприємництво;
- міжособистісна й цивільна компетентність;
- уміння самонавчання;
- загальна культура [4, 96].

Усі вище перераховані компетентності властиві загально професійній освіті. Однак, для здійснення загальної педагогічної діяльності майбутніх учителів інформатики, як відзначається в роботі [5, 3 – 10] у процесі навчання той, якого навчають, повинен опанувати суспільно значимими, загальнопрофесійними й предметними компетентностями.

**КОМПЕТЕНТНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ
ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ШКІЛ УКРАЇНИ
(НА ПРИКЛАДІ КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ ШКІЛ АРК)**

Таким чином, на нашу думку, компетентність є невід’ємною частиною конкурентоспроможності. Конкурентоспроможний вчитель – це людина, здатна творчо мислити й втілювати свої творчі ідеї. “Продуктом” конкурентоспроможного вчителя є конкурентоспроможний учень.

Сучасна наука інформатика представлена такими науковими напрямками:

- теоретична інформатика;
- кібернетика;
- програмування;
- штучний інтелект;
- інформаційні системи;
- комп’ютерна техніка;
- соціальна інформатика [6, 44].

Разом з тим, на сьогоднішній день, відбулося стирання границь використання сучасних комп’ютерних технологій і зміцнення міжпредметних зв’язків у навчанні різних предметів, які входять у програми загальноосвітньої школи України. Як відзначає

Н.В. Морзе, структура й зміст шкільного курсу інформатики не можуть збігатися зі структурою й змістом інформатики як науки, однак повинні відповідати сучасному стану й тенденціям її розвитку. Вивчення предмета “інформатика” повинно впливати на одержання учнями фундаментальних знань і формуванню інформаційної компетентності, достатніх для вивчення інших шкільних предметів, підготовки учнів до майбутньої професійної діяльності [7, 42].

Як відзначено в роботі [6, 45] учитель повинен бути готовим до навчання інформатиці в навчальних закладах різного типу – на кримському півострові, крім загальноприйнятих в Україні навчальних закладів, існують національні школи із кримськотатарською мовою навчання. Першочерговою в цих школах є не рівень знання вчителя з предмету “інформатика”, а його знання мови навчання – кримськотатарської мови й здатність навчити учнів цієї мови. І тому на перший план висувається мовна компетентність

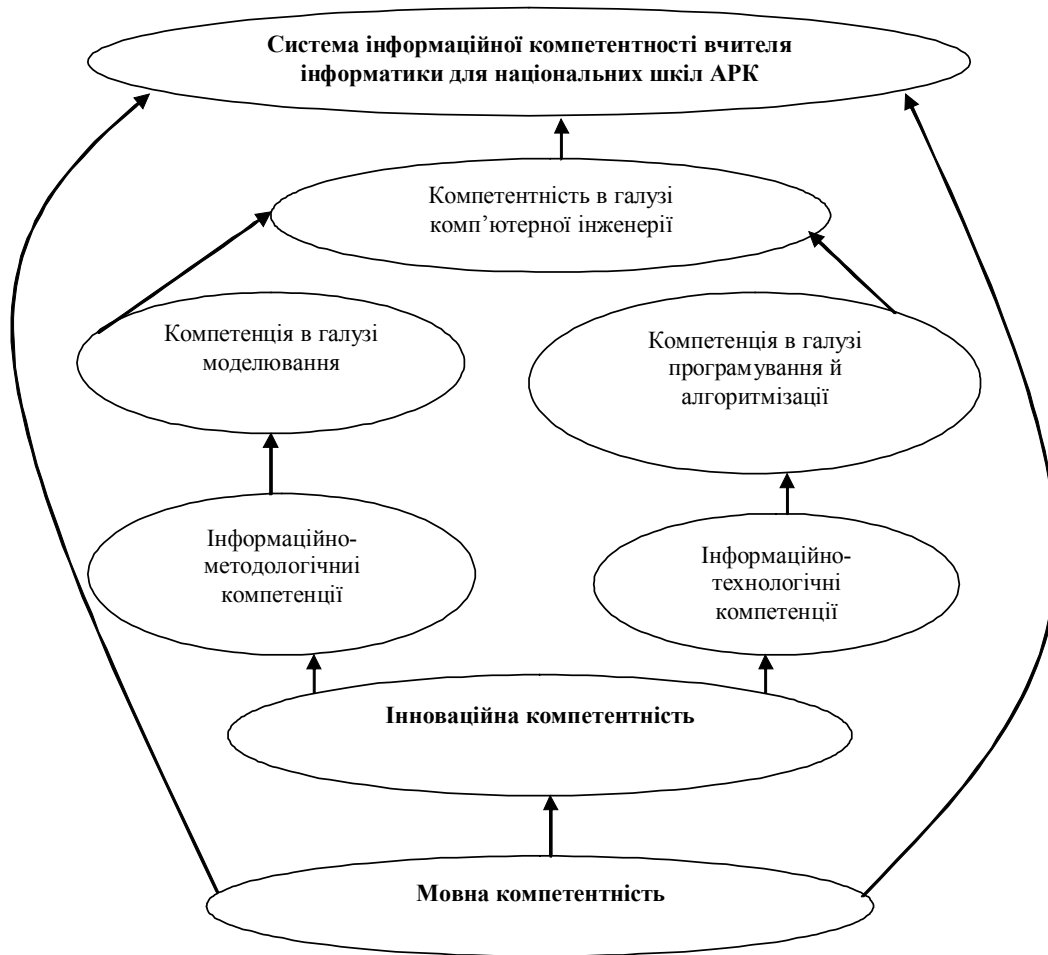

Рис. 1. Стратегічна карта компетентності майбутнього вчителя інформатики для національної кримськотатарської школи

**КОМПЕТЕНТНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ
ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ШКІЛ УКРАЇНИ
(НА ПРИКЛАДІ КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ ШКІЛ АРК)**

майбутнього вчителя інформатики, що як показує практика повністю відсутня.

Провівши аналіз навчальних планів, педагогічних ВНЗ необхідно відзначити, що майбутній учитель інформатики опановує знаннями й уміннями педагогічного проектування й педагогічною компетентністю при вивченні дисципліни “Методика викладання шкільного курсу інформатика”. У процесі освоєння даного курсу важливо, щоб майбутній учитель зрозумів, що педагогічне проектування вимагає від нього

володіння такими методами, як моделювання, висування гіпотез, прогнозування й ін., а також, поряд з перерахованими вище, для майбутнього вчителя інформатики, що готується навчати в національній школі – оволодіння кримськотатарською мовою й тому в процесі навчання методиці викладання шкільного курсу інформатики висувають наступні основні змістовні лінії компетентності майбутнього вчителя інформатики для шкіл із кримськотатарською мовою навчання:

Таблиця 1

Основні ключові компетентності вчителя інформатики для шкіл із кримськотатарською мовою навчання

Ключові компетентності	Основний зміст
Інформаційно-технологічна	<ul style="list-style-type: none"> - оволодіння комплексом систем обробки даних (текстовими й графічними редакторами, електронними таблицями, системами керування базами даних, презентацією, програмами автоматичного перекладу тексту); - оволодіння роботи з експертними системами й оболонками й автоматизацією математичних обчислень; - ООП; - оволодіння роботою із глобальною мережею Інтернет.
Комп’ютерна інженерія	<ul style="list-style-type: none"> - мати поняття про: - принципах функціонування комп’ютера й подачі даних на пам’ять комп’ютера; - призначенні про складової апаратної й програмної частини інформаційної системи (ІС); технології побудови локальної системи.
В області моделювання	<ul style="list-style-type: none"> - оволодіння навичками системного аналізу, методами побудови й дослідження відповідних інформаційних моделей прикладних завдань із використання ІКТ; встановлення адекватності цих завдань реальним процесам і визначення коректності використаних методик, використання стандартних програмних забезпечень.
Алгоритмізація й програмування	<ul style="list-style-type: none"> - оволодіння: - поняттям алгоритм: вибір способів і форм подачі алгоритмів; використання основних базових структур при побудові алгоритмів; методика перекладу з алгоритмічної мови на програміську мову; - введенням, налагодженням програм на ПК, створення веб-сторінок; - сучасними технологіями програмування.
Інноваційна	<ul style="list-style-type: none"> - оволодіння інноваційними методами навчання й всебічне їхнє використання при викладанні тем з шкільного курсу
Мовна	<ul style="list-style-type: none"> - оволодіння кримськотатарською мовою й вільне використання його на уроках інформатики; створення сучасної термінології по інформатиці.

*** [1 – 6 компетентності виділені М. Жалдаком, Ю. Рамським, М. Рафальським]

**КОМПЕТЕНТНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ
ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ШКІЛ УКРАЇНИ
(НА ПРИКЛАДІ КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ ШКІЛ АРК)**

- інформаційно-комп'ютерна компетентність;
- компетентність в галузі моделювання;
- компетентність в галузі алгоритмізації й програмування;
- інформаційно-методологічні компетентності;
- інформаційно-технологічні компетентності;
- інноваційна компетентність;
- мовна компетентність.

На підставі виділених вище компетентностей розробимо стратегічну карту компетентності майбутнього вчителя інформатики для національної кримськотатарської школи.

У таблиці 1 представлені основні ключові компетентності вчителя інформатики для шкіл із кримськотатарською мовою навчання й розкриті їхнє втримування.

Таким чином, розглянувши стратегічну карту компетентності майбутнього вчителя інформатики для національної кримськотатарської школи й основний їх зміст необхідно виділити, що основним фундаментом компетентного вчителя є інноваційні методики і мовна база.

Висновки. Інноваційні методики дозволяють, на нашу думку, використовуючи міжпредметні зв'язки, більш глибоко проникнути предмету "інформатика" у навчальний процес школи й зробити навчання доступним й цікавим, а знання мови дозволить вчителю створити власну методику навчання інформатики рідною мовою, що дозволить не тільки розвивати учнів у галузі ІКТ, але й поглиблювати свої знання кримськотатарської мови.

1. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования /

И.А. Зимняя// Высшее образование. – №2. – С. 3 – 10.

2. Тартур Ю.Г. Компетентностный подход в описании результатов и проектировании стандартов высшего профессионального образования / Ю.Г. Тартур – М., 2004. – 18 с.

3. Борытко Н.М. Профессионально-педагогическая компетентность педагога / Н.М. Борытко/ – [Электронный ресурс] – режим доступа <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-10.htm>.

4. Смирнова-Трибульская Е.Н. Основы формирования информационных компетентностей учителей в области дистанционного обучения / Е.Н. Смирнова-Трибульская/ Монография. – Херсон: Айланд, 2007. – 704 с.: илл.

5. Шадриков В.Д. Базовые компетенции педагогической деятельности // В.Д. Шадриков/ – [Электронный ресурс] – режим доступа <http://www.sibuch.ru/article.php?no=553>

6. Жалдак М. Формування інформаційної культури вчителя / М. Жалдак, О.А. Хомік / – [Електронний ресурс] – режим доступу <http://yandex.ua/yandsearch?text>

7. Семеряков С.О. Фундаменталізація навчання інформативних дисциплін у вищій школі / С.О. Семеріков/ Монографія – К., НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2009. – 340 с.

8. Рамський Ю.С. Формування інформаційної культури вчителя математики при вивченні методів обчислень у педагогічному вузі / Ю.С. Рамський// Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: збірник наукових праць. – випуск №2. – К.: НПУ ім. Н.П. Драгоманова, 2000. – С. 25 – 47.

Стаття надійшла до редакції 09.03.2011

*“Земле моя, всеплодющая мати,
Сили, що в твоїй живе глибині,
Краплю, щоб в бою сильніше стояти,
Дай і мені!”*

Іван Франко

“Консолідування вольних міжнародних союзів для досягнення вищих міжнародних цілей може статися аж тоді, коли всі національні змагання будуть сповнені і коли національні кривди та поневолення відійдуть у сферу історичних споминів”.

Іван Франко

“Поэма межами можливого”, 1900

